

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

2 APRIL 1998

Wetsvoorstel tot aanvulling van het Wetboek van Strafvordering met bepalingen inzake DNA-onderzoek voor algemene identificatie in strafzaken en tot oprichting van een commissie voor de evaluatie van de wet betreffende het DNA-onderzoek

(Ingediend door de heer Coveliers)

TOELICHTING

België behoort tot de landen die tot op heden enkel marginale aandacht hebben besteed aan de genetische problematiek, alhoewel tal van genetische laboratoria actief zijn. Tot nu toe heeft de Belgische wetgever zich enkel, zij het summier, beziggehouden met een aantal burgerrechtelijke aspecten. Het valt op dat andere landen, onder andere de Verenigde Staten van Amerika en Nederland, zich uitsluitend hebben toegelegd op het strafrecht en de strafprocedure.

In België is DNA-onderzoek voor gerechtelijk onderzoek vandaag niet mogelijk zonder toestemming van de betrokkene. Dit wetsvoorstel wil daarin verandering brengen.

Vooreerst wensen wij te stellen dat voor DNA-onderzoek in strafzaken en in burgerlijke zaken het in de huidige stand van de wetenschap perfect mogelijk is om te werken met zogenaamd «Junk-DNA» waarbij het middel van een methode gebruik makend van STR-deeltjes (*Short Tandem Repeats*), precies mogelijk is om over te gaan tot identificatie van een

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

2 AVRIL 1998

Proposition de loi complétant le Code d'instruction criminelle par des dispositions relatives à l'analyse ADN aux fins d'identification générale en matière pénale et créant une commission d'évaluation de la loi relative à l'analyse ADN

(Déposée par M. Coveliers)

DÉVELOPPEMENTS

Alors qu'un grand nombre de laboratoires de génétique sont installés sur son territoire, la Belgique est un des pays à n'avoir accordé à ce jour qu'une attention marginale au problème de la génétique. Le législateur ne s'y est penché jusqu'à présent que sur certains aspects relevant du droit civil, et encore ne l'a-t-il fait que sommairement. Il est frappant de constater que d'autres pays, comme les États-Unis et les Pays-Bas, se sont quant à eux intéressés exclusivement au droit pénal et à la procédure criminelle.

Aujourd'hui, dans notre pays, on ne peut pas recourir à l'analyse ADN dans le cadre de l'instruction judiciaire sans le consentement de l'intéressé. La présente proposition de loi entend modifier cette situation.

Soulignons tout d'abord que, pour une analyse ADN, en matière pénale comme en matière civile, il est parfaitement possible dans l'état actuel de la science d'opérer avec de l'ADN non génique, qui permet précisément par une méthode utilisant des séquences courtes répétées localement (*Short Tandem Repeats* — STR) d'identifier une personne par le

persoon door het bekomen DNA-profiel en dit louter en alleen met het oog op identificatie en vergelijking.

STR's zijn korte stukjes DNA (tussen de 100 en 500 *basesparen*) die opgebouwd zijn uit zichzelf herhalende basesequenties (de sequenties die zichzelf herhalen zijn tussen 2 en 5 *basesparen* lang). Het aantal van die zichzelf herhalende basesequenties is variabel, waardoor ook de totale lengte van een STR-fragment variabel is. Verder wordt gebruik gemaakt van de Polymerase Chain Reaction (PCR), een proces waarbij geselecteerde stukjes DNA in een 30-tal cycli telkens in aantal verdubbeld worden. Het selecteren van die stukjes gebeurt met behulp van primers. Primers zijn oligo-nucleotiden (korte DNA-fragmenten) die specifiek gesynthetiseerd zijn om op bepaalde plaatsen in het DNA te binden en zodoende tijdens PCR dit stuk te vermenigvuldigen. De techniek staat op punt met gebruik van laserfluorescentie zodat het in het verleden gebruikte radioactief materiaal voor visualisatie overbodig wordt.

Deze methode laat enkel toe te identificeren met het oog op vergelijking en kan dus geen andere karakteristieken van een persoon aanwijzen. Er wordt dus nooit genetische informatie verstrekt die best niet in handen komt van derden zoals bijvoorbeeld verzekeringsmaatschappijen of werkgevers. De methode is bovendien in overeenstemming met artikel 7 van de Aanbeveling van de Raad van Europa van 10 februari 1992 inzake «genetic screening». Er schuilt met andere woorden geen enkel gevaar in het DNA-onderzoek met het oog op identificatie en vergelijking zolang de hierboven beschreven methode onder strikte controle in daartoe erkende laboratoria wordt uitgevoerd. Het is evident dat het opstellen van genetische criteria voor een persoon niet kan.

In het belang van slachtoffers van misdrijven en in het algemeen om de waarheid aan het licht te brengen moet het kunnen dat middels de evolutie van de wetenschap kan worden overgegaan tot een positieve identificatie van personen met het oog op vergelijking met gevonden sporen materiaal waarop celmateriaal is achtergebleven. Positieve identificatie op een snelle en efficiënte manier en met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid moet eveneens kunnen ingeval van overleden personen (bijvoorbeeld bij rampen). In het belang van eenieder moeten magistraten dan ook opdracht of bevel kunnen geven tot het laten nemen van een bloedstaal of enig ander biologisch staal (wangslimvlies, speeksel, haren) om tot een DNA-onderzoek te kunnen overgaan met het oog op identificatie en vergelijking. De hoeveelheid biologisch materiaal voor DNA-onderzoek is zo miniem dat er omzeggens geen redenen kunnen aangehaald worden tot weigeren van leveren van een staal. In principe volstaat een prik in de vinger met een naaldpen zoals door diabetici gebruikt wordt voor controle van de suikerspiegel. Het druppeltje bloed, opgevan-

profiel ADN obtenu, et ce exclusivement à des fins d'identification et de comparaison.

Les STR sont des brins d'ADN (de cent à cinq cent paires de bases) constitués de séquences de bases qui se répètent (les séquences répétées ont une longueur comprises entre deux et cinq paires de bases). Le nombre des répétitions varie, et la longueur totale d'un brin STR est donc variable elle aussi. On utilise par ailleurs la *Polymerase Chain Reaction* (PCR), un procédé consistant à doubler chaque fois, en une trentaine de cycles, des brins d'ADN sélectionnés. On sélectionne les brins à l'aide d'amorces, des oligonucléotides (courts fragments d'ADN) qui ont été synthétisés spécialement pour se lier à l'ADN en certains endroits et multiplier ainsi ce brin au cours de la PCR. On peut désormais utiliser cette technique avec la fluorescence laser et il n'est plus nécessaire de recourir à des matériaux radioactifs pour visualiser le processus.

Cette méthode ne permet qu'une identification à des fins de comparaison et ne peut donc mettre en évidence d'autres caractéristiques personnelles. Elle ne fournit jamais des informations génétiques dont il est préférable que des tiers, comme par exemple les compagnies d'assurances ou les employeurs, n'aient pas connaissance. En outre, la méthode est conforme à l'article 7 de la recommandation du 10 février 1992 du Conseil de l'Europe relative au dépistage génétique. En d'autres termes, l'analyse ADN à des fins d'identification et de comparaison ne comporte aucun risque tant que la méthode que nous venons de décrire est appliquée, sous un contrôle strict, dans des laboratoires agréés à cet effet. Il ne saurait évidemment être question d'établir des critères génétiques pour une personne.

Dans l'intérêt des victimes d'infractions et, plus généralement, en vue de la manifestation de la vérité, on doit pouvoir tirer parti de l'évolution de la science pour réaliser une identification positive des personnes dans un but de comparaison avec le matériel cellulaire trouvé sur les éléments de preuve recueillis. On doit également pouvoir procéder à une identification positive qui soit rapide et efficace et d'une certitude quasi absolue, de personnes décédées (par exemple, lors de catastrophes). Dans l'intérêt de tous, les magistrats doivent donc être autorisés à demander ou ordonner le prélèvement d'un échantillon de sang ou d'un échantillon biologique (salive, cheveux, muqueuse de la joue), en vue de procéder à une analyse ADN à des fins d'identification et de comparaison. La quantité de matériel biologique nécessaire pour cette analyse est tellement faible qu'il n'y a pratiquement aucune raison pouvant justifier que l'on refuse de fournir un échantillon. En principe, il suffit d'une piqûre faite dans le doigt à l'aide d'une aiguille, comme cela se pratique pour contrôler la glycémie des diabétiques. La gouttelette de sang recueillie sur un morceau de

gen op een gaasje, is voldoende voor meerdere analyses. Geen enkele persoon kan fysisch bezwaar hebben tegen het afleveren van een hoeveelheid speeksel in een steriel buisje of het in de mond nemen van enkele *swabs* om wat speeksel en wangslimvlies ter beschikking te stellen. Een duidelijke regeling inzake de staalafname en overbrenging naar erkende geaccrediteerde labo's zal nodig zijn om discussies inzake staalomruiling uit te sluiten. De snelheid waarmee stalen worden overgebracht en de bewaring ervan is van cruciaal belang.

Indien de verdachte niet vrijwillig een monster ter beschikking wil geven, onder toezicht van ambtenaren bekleed met de hoedanigheid van agent of officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, dan moet het mogelijk zijn dat de procureur des Konings of desgevallend de onderzoeksrechter de verdachte hiertoe kan dwingen, desnoods met gebruik van de sterke arm van de wet, zoals in Nederland is voorzien. Minstens moet een weigering gelijk worden gesteld met bewijs. De aantasting van het beginsel van de fysieke integriteit moet worden afgewogen tegen twee andere overwegingen: het belang van de bestrijding van de criminaliteit en het DNA-onderzoek dat slechts een verwaarloosbare uitzondering vormt op de fysieke integriteit omdat er geen ingreep is op het menselijk lichaam. De rechten van de verdediging zullen in acht genomen worden daar de verdachte wel steeds gehoord zal worden vóór een eventueel bevel tot DNA-onderzoek wordt opgelegd en indien hij geen biologisch staal wil afgeven op vrijwillige basis.

De erkende geaccrediteerde laboratoria stellen na DNA-onderzoek onderling vergelijkbare resultaten op die reproduceerbaar moeten zijn. Technisch stelt dat geen enkel probleem. De kwaliteitsnormen werden reeds bepaald en teneinde een voortdurende bewaking te garanderen kan best een commissie voor de evaluatie van de wet betreffende het DNA-onderzoek worden opgesteld. Het is evident dat de procureur des Konings of de onderzoeksrechter enkel deskundigen aanstelt die verbonden zijn aan een erkend geaccrediteerd laborotium. De DNA-identificatiegegevens van verdachten en deze afkomstig van het sporenonderzoek en DNA-identificatiegegevens van niet-geïdentificeerde menselijke overblijfselen moeten kunnen bijgehouden worden in een registratiesysteem op voorwaarde dat de gegevens verkregen zijn via een erkend geaccrediteerd laboratorium onderworpen aan een regelmatige controle en dat het DNA-onderzoek bovendien is uitgevoerd op vraag of bevel van een justitiële overheid.

Ter bescherming van de privacy mogen de resultaten van het gerechtelijk DNA-onderzoek enkel gebruikt worden door gerechtelijke overheden en alleen met betrekking tot identificatiedoelinden. De resultaten mogen anoniem gebruikt worden voor ver-

gaze est suffisante pour réaliser plusieurs analyses. Personne ne peut invoquer d'objection physique pour refuser de donner un peu de sa salive dans une éprouvette stérile ou de placer quelques tampons en bouche pour fournir un peu de salive et de muqueuse de la joue. Une réglementation précise du prélèvement des échantillons et de leur transfert dans des laboratoires accrédités agréés sera nécessaire pour exclure toute contestation portant sur d'éventuelles inversions d'échantillons. La rapidité de l'acheminement des échantillons et leur conservation revêtent une importance décisive.

Si la personne soupçonnée refuse de donner de son plein gré un échantillon sous le contrôle de fonctionnaires revêtus de la qualité d'agent ou d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, il faut que le procureur du Roi ou, le cas échéant, le juge d'instruction, puisse l'y contraindre, au besoin en recourant à la force, ainsi que les Pays-Bas eux-mêmes l'ont prévu. Un refus doit au moins être assimilé à une preuve. L'atteinte au principe de l'intégrité physique doit être mis en balance avec deux autres considérations, à savoir l'importance de la lutte contre la criminalité et le fait que l'analyse ADN ne représente qu'une exception insignifiante au principe du respect de l'intégrité physique, puisqu'il n'y a pas d'intervention sur le corps humain. Les droits de la défense seront respectés, car l'inculpé sera toujours entendu avant qu'une analyse ADN ne soit éventuellement ordonnée et s'il refuse de donner de son plein gré un échantillon biologique.

Une fois l'analyse ADN terminée, les laboratoires accrédités agréés établiront des résultats comparables et que l'on doit pouvoir reproduire. Techniquement, cette exigence ne pose aucun problème. Les normes de qualité existent déjà et la meilleure manière d'assurer une surveillance permanente est de créer une commission d'évaluation de la loi relative à l'analyse ADN. Il va de soi que seul le procureur du Roi ou le juge d'instruction sont habilités à désigner des experts attachés à un laboratoire accrédité agréé. Les données relatives à l'identification génétique des personnes soupçonnées, à l'examen des éléments de preuve et à l'identification génétique des restes humains non identifiés doivent pouvoir être conservées dans un système d'enregistrement, à condition qu'elles aient été obtenues à l'intervention d'un laboratoire accrédité agréé, soumis à un contrôle régulier, et qu'en outre l'analyse ADN ait été effectuée à la demande ou à la requête d'une instance judiciaire.

Afin de protéger la vie privée, seules les autorités judiciaires pourront utiliser les résultats de l'analyse judiciaire de l'ADN, et ce uniquement à des fins d'identification. Les résultats pourront être utilisés anonymement en vue de plus amples recherches scien-

der wetenschappelijk onderzoek als bijvoorbeeld voor opstellen van een databank met het doel het voorkomen van de STR-deeltjes in verschillende bevolkingsgroepen nader en exacter te bepalen (statistische verwerking), voor bevolkingsstatistieken, voor de verbetering van het identificatieonderzoek of de kwaliteitscontrole. Het is evident dat een verdachte zelf de resultaten van een DNA-onderzoek kan gebruiken in de desbetreffende rechtszaak.

Tot slot is het van belang dat elke persoon die op het Belgisch grondgebied verbleven heeft of verblijft en verdacht is van een misdrijf, waarop een correctionele straf staat, moet kunnen verplicht worden, bij middel van een bevel door de onderzoeksrechter, zich te onderwerpen aan een DNA-onderzoek, indien er niet vrijwillig een monster ter beschikking wordt gesteld op verzoek van de gerechtelijke overheid, omdat op die manier een definitieve identificatie en eventuele vergelijking mogelijk is.

Belangrijk hierbij is dat een DNA-onderzoek alleen nooit het sluitende bewijs kan leveren van een misdrijf. Positieve identificatie wijst er alleen op dat de verdachte op een bepaalde plaats aanwezig was of dat hij bepaalde zaken heeft gedragen. De beoordeling of een verdachte schuldig is aan een misdrijf is de innerlijke overtuiging van de rechter. De resultaten van een identificatieprocedure in strafzaken dienen te worden gezien als moderne, wetenschappelijke hulpmiddelen die aan de rechter ter beschikking worden gesteld.

Hugo COVELIERS.

*
* *

WETSVOORSTEL

HOOFDSTUK 1

Inleidende bepalingen

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

§ 1. Deze wet is van toepassing op alle natuurlijke personen die in België verblijven.

tifiques, comme par exemple pour constituer une banque de données permettant de déterminer avec plus de précision et d'exactitude la présence des brins STR dans divers groupes de population (traitement statistique), pour réaliser des statistiques démographiques, ou encore pour améliorer l'analyse d'identification ou le contrôle de la qualité. L'inculpé lui-même pourra bien entendu utiliser les résultats d'une analyse ADN dans l'affaire qui le concerne.

Enfin, il importe que toute personne résidant ou ayant résidé en territoire belge et qui est soupçonnée d'un délit passible d'une peine correctionnelle, au cas où elle ne met pas de son plein gré un échantillon à la disposition des autorités judiciaires qui en font la demande, puisse être contrainte par une ordonnance du juge d'instruction de se soumettre à une analyse ADN, qui permettra une identification définitive et une comparaison éventuelle.

À ce sujet, il importe de souligner que l'analyse ADN ne peut jamais fournir à elle seule la preuve absolue d'un délit. Une identification positive indique uniquement que la personne soupçonnée était présente à un certain endroit ou qu'elle a porté certains objets. La question de savoir si la personne soupçonnée est coupable d'un délit relève de l'intime conviction du juge. Les résultats de la procédure d'identification en matière pénale doivent être considérés comme des instruments scientifiques modernes mis à la disposition du juge.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

CHAPITRE PREMIER

Dispositions préliminaires

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

§ 1er. La présente loi est applicable à toute personne physique résidant en Belgique.

§ 2. Deze wet is van toepassing op alle voorwerpen, in de ruimste zin van het woord, in eigendom van of in gebruik door, of in het bezit zijnde of in het bezit geweest zijnde, van een natuurlijk persoon.

Art. 3

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

1° «DNA-onderzoek: DNA-fingerprint of DNA-profiel»: het resultaat van het bepalen, bij middel van een DNA-analyse, van een aantal praktische unieke gegevens uit het DNA-materiaal van een cel van een individu, door deze laatste ter beschikking gesteld of nagelaten, resultaat dat na verwerking een wetenschappelijk gefundeerd en niet meer voor discussie vatbaar eindresultaat kan afleveren dat dan ook en uitsluitend kan dienen voor identificatie en vergelijking.

2° «Commissie voor de evaluatie van de wet betreffende het DNA-onderzoek»: een nationaal comité dat dient te waken over de werking van deze wet en de evolutie ervan, de gegevens hieromtrent dient te verzamelen en coördinerend en adviserend zal handelen ten behoeve van de wetgever.

3° «Erkend laboratorium»: een laboratorium dat werkt met gebruik van internationaal erkende bekwaamheidscriteria zoals de norm NBN-EN 45001, ISO/IEC Guide 25 en de toepasselijke delen van de norm ISO 9002 voor wat de laboratoria betreft, de norm EN 45004 en de toepasselijke delen van de norm ISO 9002 voor wat de keuringsinstellingen betreft, dat in het bezit is van een geldig accreditatiecertificaat BELTEST gewaarmerkt door de Staat en getekend door de minister van Economische Zaken en dat bovendien geëvalueerd wordt door een auditteam dat minstens ook twee leden telt van een reeds geaccrediteerd laboratorium met de meeste anciënniteit in dat domein. Het laboratorium mag in geen geval beschikken over de mogelijkheid om aan de hand van de verstrekte monsters analyses te verrichten met het oog op het bekomen van andere informatie nopens de persoon. Het DNA-onderzoek ter identificatie en vergelijking in de wet bedoeld mag in geen geval in de centra voor menselijke erfelijkheid worden uitgevoerd.

4° «BELTEST»: het ingevolge het koninklijk besluit van 22 december 1992 bij het ministerie van Economische Zaken, Bestuur Kwaliteit en Veiligheid opgericht en te Brussel gevestigd Belgisch accreditatiesysteem van beproevingslaboratoria en keuringsinstellingen en tot vaststelling van de procedures en de voorwaarden voor accreditatie overeenkomstig de criteria van de normen van de reeks NBN-EN 45000.

5° «Biologisch monster»: elk gepreveleerd monster afkomstig van een persoon zoals een orgaan,

§ 2. La présente loi est applicable à tout objet, au sens le plus large du terme, qui est la propriété d'une personne physique, ou qui est utilisé par une telle personne, ou qui est ou a été en possession d'une telle personne.

Art. 3

Pour l'application de la présente loi, on entend par :

1° «Analyse ADN: empreinte digitale génétique ou profil génétique»: le résultat de la détermination par une analyse ADN d'une série d'informations uniques pratiques, obtenues par l'examen du matériel ADN d'une cellule mise à disposition ou laissée comme trace par un individu, résultat qui, après traitement, est de nature à fournir un résultat final, scientifiquement fondé et indiscutable, pouvant dès lors être utilisé à des fins exclusives d'identification et de comparaison.

2° «Commission d'évaluation de la loi relative à l'analyse ADN»: un comité national chargé de suivre le fonctionnement de la présente loi et son évolution, de collecter les données en la matière et de jouer un rôle de coordination et de conseil à l'intention du législateur.

3° «Laboratoire agréé»: un laboratoire qui applique des critères de compétence reconnus au niveau international, tels que la norme NBN-EN 45001, l'ISO/IEC Guide 25 et les éléments de la norme ISO 9002 applicables aux laboratoires, la norme EN 45004 et les éléments de la norme ISO 9002 applicables aux organismes de contrôle, qui détient un certificat d'accréditation BELTEST valable, légalisé par l'État et signé par le ministre des Affaires économiques et qui, en outre, fait l'objet d'une évaluation effectuée par une équipe d'audit comprenant deux membres au moins du plus ancien laboratoire déjà accrédité dans ce domaine. En aucun cas le laboratoire ne peut avoir la possibilité d'effectuer, au moyen des échantillons fournis, des analyses visant à obtenir d'autres informations sur la personne. L'analyse ADN à des fins d'identification et de comparaison, visée par la présente loi, ne peut donc en aucun cas s'effectuer dans les centres de génétique humaine.

4° «BELTEST»: le système belge créé en vertu de l'arrêté royal du 22 décembre 1992 et établi à Bruxelles, auprès du ministère des Affaires économiques, Administration de la qualité et de la sécurité, pour l'accréditation des laboratoires d'essais et des organismes de contrôle et la fixation des procédures et des conditions d'accréditation conformément aux critères des normes de la série NBN-EN 45000.

5° «Échantillon biologique»: tout échantillon prélevé sur une personne, tel que organe, salive,

weefsel, speeksel, wangslijmvlies, haarwortels, urine, faeces, neusvocht of elk ander lichaamsvocht.

6° «Bloedafname»: het afnemen van een hoeveelheid bloed ten behoeve van het DNA-onderzoek.

7° «Celmateriaal»: alle celmateriaal dat kan worden gebruikt voor een DNA-analyse.

8° «DNA-sporenmateriaal»: het niet direct van de verdachte afgenomen celmateriaal dat werd verzameld tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek en dat kan worden aangewend voor een DNA-onderzoek.

HOOFDSTUK 2

Aanvulling van het Wetboek van Strafvordering met bepalingen betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken

Art. 4

Een artikel 46*bis*, luidend als volgt, wordt in het Wetboek van Strafvordering ingevoegd:

«Art. 46*bis*. — § 1. De procureur des Konings kan een deskundige, verbonden aan een erkend laboratorium, benoemen met het oog op het vinden van de waarheid. Deze deskundige zal een DNA-onderzoek verrichten op het verzamelde DNA-sporenmateriaal op basis van de voorgeschreven methode. Bij de behandeling van het opgespoorde celmateriaal neemt de deskundige alle nodige maatregelen om zo mogelijk een tegenexpertise mogelijk te maken. De deskundige zal aan de procureur des Konings een met redenen omkleed verslag uitbrengen.

§ 2. De procureur des Konings geeft de verdachte, indien deze gekend is, zo spoedig mogelijk kennis van de aan de deskundige verleende opdracht, van het tijdstip waarop en van het erkend laboratorium waar het onderzoek plaatsvindt of heeft plaatsgevonden en van de uitslag daarvan.

§ 3. De verdachte kan binnen de vijftien dagen nadat hem de uitslag van het DNA-onderzoek schriftelijk is kennisgegeven, de procureur des Konings verzoeken een andere door hem aangewezen deskundige, verbonden aan een ander erkend laboratorium, te benoemen met de opdracht een DNA-onderzoek te verrichten. De procureur des Konings willigt het verzoek in als daarvoor voldoende sporenmateriaal ter beschikking is. De deskundige brengt aan de procureur des Konings een met redenen omkleed verslag uit.

§ 4. In geval van toepassing van artikel 4, § 3, en indien dit tweede onderzoek het eerste onderzoek in opdracht van de procureur des Konings bevestigt,

muqueuse de joue, racines de cheveux, urine, excréments, morve, ou tout autre liquide physiologique.

6° «Prélèvement de sang»: le prélèvement d'une certaine quantité de sang aux fins de l'analyse ADN.

7° «Matériel cellulaire»: tout matériel cellulaire pouvant être utilisé pour une analyse ADN.

8° «Indice génétique»: le matériel cellulaire non prélevé directement sur la personne soupçonnée, mais recueilli au cours de l'information ou de l'instruction et pouvant servir à une analyse ADN.

CHAPITRE 2

Dispositions complétant le Code d'instruction criminelle en ce qui concerne la procédure d'identification par l'analyse ADN en matière pénale

Art. 4

Il est inséré dans le Code d'instruction criminelle un article 46*bis* (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 46*bis*. — § 1er. Le procureur du Roi peut désigner un expert, attaché à un laboratoire agréé, en vue de la manifestation de la vérité. Cet expert effectue, selon la méthode prescrite, une analyse ADN des indices génétiques recueillis. Lors de l'examen du matériel cellulaire ainsi recueilli, l'expert prend toutes les dispositions nécessaires afin de permettre si possible une contre-expertise. L'expert transmet au procureur du Roi un rapport motivé.

§ 2. Si la personne soupçonnée est connue, le procureur du Roi l'informe dans les meilleurs délais de la mission confiée à l'expert, du moment et du laboratoire agréé où l'analyse aura lieu ou a eu lieu, et du résultat de celle-ci.

§ 3. Dans les quinze jours qui suivent le jour où le résultat de l'analyse ADN lui a été notifié par écrit, la personne soupçonnée peut demander au procureur du Roi de désigner un autre expert indiqué par elle et attaché à un autre laboratoire agréé, et de le charger d'effectuer une nouvelle analyse ADN. Le procureur du Roi accède à cette demande s'il y a suffisamment de matériel cellulaire disponible. L'expert transmet au procureur du Roi un rapport motivé.

§ 4. S'il est fait application de l'article 4, § 3, et que la deuxième analyse confirme les résultats de la première analyse effectuée à la requête du procureur

wordt aan de verdachte het deel van de kosten van het onderzoek, waarvan de hoogte bepaald wordt door de commissie voor Gerechtskosten in Strafzaken, en dat minstens gelijk is aan de kosten voor het eerste onderzoek, in rekening gebracht.»

Art. 5

In boek I, hoofdstuk VI, onderafdeling II, van hetzelfde Wetboek wordt een paragraaf 7 gevoegd, die de artikelen 90*undecies* en 90*duodecies* bevat, luidende als volgt:

« § 7. DNA-onderzoek

Art. 90*undecies*. — § 1. Wanneer de onderzoeksrechter van oordeel is dat er omstandigheden zijn die het uitvoeren van een DNA-onderzoek noodzakelijk maken om de waarheid aan het licht te brengen, kan hij ambtshalve of op vordering van procureur des Konings, bevelen dat van een verdachte van een misdrijf waarop een correctionele straf staat, bloed zal worden afgenomen ten behoeve van een DNA-onderzoek met de bedoeling om diens DNA-profiel te vergelijken met dat van verzameld DNA-sporenmateriaal. De bloedafname gebeurt door een door de onderzoeksrechter aangewezen arts. Het bevel wordt betekend aan de verdachte.

§ 2. De onderzoeksrechter geeft het bevel niet dan nadat de verdachte is gehoord, althans opgeroepen, en de mogelijkheid heeft gekregen vrijwillig een bloedstaal of een ander biologisch monster af te leveren op de wijze door de Koning bepaald.

§ 3. De verdachte ten aanzien van wie een bevel, zoals bedoeld in het eerste lid werd gegeven, wordt door de arts zoveel bloed afgenomen als nodig voor een DNA-onderzoek en een tegenonderzoek.

§ 4. Indien de arts oordeelt dat het bloed van de verdachte geen geschikt materiaal voor een DNA-onderzoek zal opleveren of dat er een medische contra-indicatie is voor een bloedafname, kan de onderzoeksrechter bevelen dat van de verdachte een ander biologisch monster wordt afgenomen ten behoeve van een DNA-onderzoek.

Art. 90*duodecies*. — § 1. De onderzoeksrechter kan ambtshalve, op vordering van de procureur des Konings of op verzoek van de verdachte of diens raadsman, een deskundige, verbonden aan een erkend laboratorium, benoemen met het oog op het vinden van de waarheid. De deskundige zal een DNA-onderzoek verrichten op basis van de voorgeschreven methode op het verzamelde DNA-sporenmateriaal. Bij de behandeling van het opgespoorde celmateriaal neemt de deskundige alle nodige maatregelen om zo mogelijk een tegenexpertise mogelijk te maken. De deskundige zal aan de onderzoeksrechter een met redenen omkleed verslag uitbrengen.

du Roi, la partie des frais de l'analyse dont le montant est fixé par la Commission des frais de justice en matière répressive, et qui est au moins égale aux frais entraînés par la première analyse, est imputée à la personne soupçonnée.

Art. 5

Il est inséré au livre Ier, chapitre VI, distinction II, du même Code, un paragraphe 7 (nouveau), comprenant les articles 90*undecies* et 90*duodecies* et libellé comme suit:

« § 7. De l'analyse ADN

Art. 90*undecies*. — § 1er. Lorsque le juge d'instruction estime qu'il existe des circonstances rendant l'analyse ADN nécessaire à la manifestation de la vérité, il peut, soit d'office soit à la requête du procureur du Roi, ordonner, sur la personne soupçonnée d'un délit passible d'une peine correctionnelle, le prélèvement d'un échantillon de sang en vue d'une analyse ADN, à l'effet de comparer le profil génétique de cette personne aux indices génétiques recueillis. Le prélèvement est effectué par un médecin désigné par le juge d'instruction. L'ordonnance est signifiée à la personne soupçonnée.

§ 2. Le juge d'instruction ne peut délivrer une telle ordonnance qu'après avoir entendu, ou du moins appelé la personne soupçonnée, et lui avoir donné la possibilité de fournir de son plein gré, selon le mode déterminé par le Roi, un échantillon de sang ou un autre échantillon biologique.

§ 3. Le médecin prélève sur la personne soupçonnée ayant fait l'objet d'une ordonnance au sens du 1er alinéa, la quantité de sang nécessaire pour une analyse ADN et pour une contre-expertise.

§ 4. Lorsque le médecin estime que le sang de la personne soupçonnée ne constituera pas un matériau adéquat pour une analyse ADN ou qu'il existe une contre-indication médicale à un prélèvement de sang, le juge d'instruction peut ordonner le prélèvement, sur la personne soupçonnée, d'un autre échantillon biologique aux fins de l'analyse ADN.

Art. 90*duodecies*. — § 1er. Le juge d'instruction peut, d'office, à la requête du procureur du Roi ou à la demande de la personne soupçonnée ou de son conseil, désigner un expert, attaché à un laboratoire agréé, en vue de la manifestation de la vérité. L'expert effectue, selon la méthode prescrite, une analyse ADN des indices génétiques recueillis. Lors de l'examen du matériel cellulaire ainsi recueilli, l'expert prend toutes les dispositions nécessaires afin de permettre si possible une contre-expertise. L'expert transmet au juge d'instruction un rapport motivé.

§ 2. De onderzoeksrechter geeft de verdachte, indien deze gekend is, zo spoedig mogelijk kennis van de aan de deskundige verleende opdracht, van het tijdstip waarop en van het erkend laboratorium waar het onderzoek plaatsvindt of heeft plaatsgevonden en van de uitslag daarvan.

§ 3. De verdachte kan binnen de vijftien dagen nadat hem de uitslag van het DNA-onderzoek schriftelijk is kennisgegeven, de onderzoeksrechter verzoeken een andere door hem aangewezen deskundige, verbonden aan een ander erkend laboratorium te benoemen met de opdracht een DNA-onderzoek te verrichten. De onderzoeksrechter willigt het verzoek in als daarvoor voldoende sporen materiaal ter beschikking is. De deskundige brengt aan de onderzoeksrechter een met redenen omkleed verslag uit.»

Art. 6

§ 1. De Koning bepaalt, met inachtneming van de regels bepaald in deze wet, de maatregelen om het nemen of het laten nemen van een biologisch monster, met betrekking tot de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken zoals bepaald in de artikelen 46bis, 90undecies en 90duodecies van het Wetboek van Strafvordering, mogelijk te maken.

§ 2. De Koning kan bepalen wie opdracht kan geven tot het nemen van monsters, evenals de wijze, het tarief en de voorwaarden van de monsterneming, de te gebruiken methoden voor analyse van het DNA, het tarief van de analyses en de voorwaarden inzake erkenning en werking van de door BELTEST erkende laboratoria voor DNA-onderzoek.

Art. 7

DNA-profielen geanalyseerd in een erkend laboratorium worden opgenomen in een registratiesysteem en bewaard. De erkende laboratoria geven bovendien de DNA-profielen door aan een nationale DNA-databank.

HOOFDSTUK 3

Bepalingen betreffende de oprichting van een commissie voor de evaluatie van de wet betreffende het DNA-onderzoek

Art. 8

§ 1. Er wordt een commissie voor de evaluatie van de wet betreffende het DNA-onderzoek opgericht.

§ 2. De commissie bestaat uit zestien leden, van wie acht vrouwen en acht mannen. Zij worden aange-

§ 2. Si la personne soupçonnée est connue, le procureur du Roi l'informe dans les meilleurs délais de la mission confiée à l'expert, du moment et du laboratoire agréé où l'analyse aura lieu ou a eu lieu, et du résultat de celle-ci.

§ 3. Dans les quinze jours qui suivent le jour où le résultat de l'analyse ADN lui a été notifié par écrit, la personne soupçonnée peut demander au juge d'instruction de désigner un autre expert indiqué par elle et attaché à un autre laboratoire agréé, et de le charger d'effectuer une nouvelle analyse ADN. Le juge d'instruction accède à cette demande s'il y a suffisamment de matériel cellulaire disponible. L'expert transmet au juge d'instruction un rapport motivé.»

Art. 6

§ 1er. Le Roi arrête, dans le respect des règles fixées par la présente loi, les mesures nécessaires en vue de prélever ou de faire prélever des échantillons biologiques dans le cadre de la procédure d'identification par l'analyse ADN en matière pénale, visée aux articles 46bis, 90undecies et 90duodecies du Code d'instruction criminelle.

§ 2. Le Roi peut déterminer le mode, le tarif et les conditions du prélèvement des échantillons ainsi que les personnes habilitées à l'ordonner, les méthodes à utiliser pour les analyses ADN, le tarif de celles-ci et les conditions régissant l'agrément et le fonctionnement des laboratoires d'analyse ADN agréés par BELTEST.

Art. 7

Les profils génétiques analysés dans un laboratoire agréé sont répertoriés et conservés dans un système d'enregistrement. En outre, les laboratoires agréés communiquent les profils génétiques à une base de données génétiques nationale.

CHAPITRE 3

Dispositions relatives à la création d'une commission d'évaluation de la loi relative à l'analyse ADN

Art. 8

§ 1er. Il est institué une commission d'évaluation de la loi relative à l'analyse ADN.

§ 2. La commission est composée de seize membres, dont huit femmes et huit hommes. Les

wezen op grond van kennis en ervaring inzake de materies die tot de bevoegdheid van de commissie behoren. Acht leden zijn doctor in de geneeskunde of doctor in de farmaceutische wetenschappen, van wie minstens vier leden professor in de geneeskunde of in de farmaceutische wetenschappen aan een Belgische universiteit zijn. Vier leden zijn professor in de rechten aan een Belgische universiteit. Twee leden komen uit de magistratuur en twee leden uit de kringen van de erkende laboratoria (kwaliteitsverantwoordelijke of technisch directeur). Het lidmaatschap van de commissie is onverenigbaar met het mandaat van lid van één van de Wetgevende vergaderingen en met het mandaat van lid van een regering. De leden van de commissie worden, met inachtneming van de taalpariteit en op grond van een pluralistische vertegenwoordiging, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit benoemd uit een dubbele lijst, voorgedragen door de Senaat, voor een termijn van vier jaar die kan worden verlengd. De kandidaten die niet als effectieve leden zijn aangewezen, worden tot plaatsvervangers benoemd. De commissie wordt voorgezeten door een Nederlandstalige en een Franstalige voorzitter. Deze worden verkozen door de commissieleden van de desbetreffende taalgroep. De commissie stelt haar huishoudelijk reglement op.

§ 3. De commissie stelt tweejaarlijks ten behoeve van het Parlement een rapport op dat volgende gegevens bevat:

1° een statistisch verslag waarin informatie met betrekking tot de toepassing van de wet wordt verwerkt;

2° een verslag waarin de toepassing van de wet en de ontwikkelingen in de toepassing ervan worden aangegeven en geëvalueerd;

3° in voorkomend geval aanbevelingen tot eventueel wetgevend initiatief en/of andere maatregelen die kunnen leiden tot het verbeteren van het aantal DNA-onderzoeken en tot een betere begeleiding van de diensten.

Ten einde deze opdracht te vervullen, kan de commissie inlichtingen inwinnen bij overheden en instellingen met betrekking tot het beleid inzake DNA-onderzoek ter identificatie en vergelijking van profielen en de gegevensbank. De door de commissie ingewonnen inlichtingen zijn vertrouwelijk en mogen niet aan enige instantie, met inbegrip van de rechterlijke macht, worden meegedeeld.

HOOFDSTUK 4

Strafbepalingen

Art. 9

§ 1. Onverminderd de ambtsbevoegdheid van de officieren van de gerechtelijke politie worden de over-

membres sont désignés en raison de leurs connaissances et de leur expérience dans les matières relevant de la compétence de la commission. Huit membres sont docteurs en médecine ou docteurs en pharmacie, dont quatre au moins sont professeurs de médecine ou de pharmacie à une université belge. Quatre membres sont professeurs de droit à une université belge. Deux membres sont issus de la magistrature et deux membres sont issus des laboratoires agréés (responsable de la qualité ou directeur technique). La qualité de membre de la commission est incompatible avec un mandat de membre de l'une des assemblées législatives ou d'un gouvernement. Les membres de la commission sont nommés par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, dans le respect de la parité linguistique et de la représentation pluraliste, sur une liste double présentée par le Sénat, pour un délai de quatre ans, renouvelable. Les candidats qui ne sont pas désignés comme membres effectifs sont nommés suppléants. La commission est présidée par un président francophone et par un président néerlandophone. Ils sont élus par les commissaires du groupe linguistique correspondant. La commission établit son règlement d'ordre intérieur.

§ 3. Tous les deux ans, la commission rédige à l'intention du Parlement un rapport comportant les éléments suivants:

1° une présentation statistique des informations relatives à l'application de la loi;

2° une description et une évaluation de l'application de la loi ainsi que des développements observés dans cette application;

3° le cas échéant, des recommandations en vue d'une initiative législative éventuelle et/ou d'autres mesures susceptibles d'accroître le nombre d'analyses ADN et d'améliorer l'accompagnement des services.

Pour l'accomplissement de cette mission, la commission peut recueillir, auprès des autorités et des institutions, toutes informations relatives à la politique en matière d'analyse ADN aux fins d'identification et de comparaison des profils ainsi qu'à la banque de données. Les informations recueillies par la commission sont confidentielles et ne peuvent être communiquées à aucune instance, pas même au pouvoir judiciaire.

CHAPITRE 4

Sanctions

Art. 9

§ 1er. Sans préjudice des attributions des officiers de police judiciaire, les infractions à la présente loi et à

trekkingen van deze wet en van de tot uitvoering genomen besluiten opgespoord en vastgesteld door de ambtenaren door de Koning aangewezen of door de erkende deskundigen, doctors in de farmaceutische wetenschappen of medische wetenschappen, aangewezen door de minister van Justitie.

§ 2. Zij stellen de overtredingen vast in een proces-verbaal, dat bewijskracht heeft tot het tegendeel is bewezen. Een afschrift van het proces-verbaal wordt binnen de acht werkdagen na de vaststelling van het strafbaar feit aan de overtreder gezonden.

§ 3. De bevoegde minister en het erkende analyse-laboratorium kunnen, in geval van wanbetaling, de kosten bedoeld in artikel 8, § 2, terugvorderen door zich respectievelijk namens de Belgische Staat of namens het betrokken laboratorium burgerlijke partij te stellen voor het strafgerecht waarbij een strafvordering aanhangig werd gemaakt wegens een inbreuk op het Burgerlijk of Strafwetboek of wegens een overtreding van deze wet of van de uitvoeringsbesluiten ervan. Dit recht kan zelfs in hoger beroep worden uitgeoefend.

§ 4. Onverminderd de toepassing van strengere straffen gesteld in het Strafwetboek, wordt hij die deze wet of de besluiten ter uitvoering ervan schendt, gestraft met een geldboete waarvan het bedrag bij koninklijk besluit zal worden vastgesteld.

Art. 10

Deze wet treedt in werking drie maanden na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

Hugo COVELIERS.

ses arrêtés d'exécution sont recherchées et constatées par les fonctionnaires désignés par le Roi ou par les experts agréés, docteurs en pharmacie ou en médecine, désignés par le ministre de la Justice.

§ 2. Ils constatent les infractions dans un procès-verbal qui fait foi jusqu'à preuve du contraire. Une copie du procès-verbal est communiquée au contrevenant dans les huit jours ouvrables de la constatation de l'infraction.

§ 3. À défaut de paiement, le ministre compétent et le laboratoire d'analyse agréé peuvent poursuivre le recouvrement des frais visés à l'article 8, § 2, en se constituant partie civile, respectivement, au nom de l'État belge ou du laboratoire concerné, devant la juridiction pénale saisie de l'action publique pour cause d'infraction au Code civil ou au Code pénal, ou à la présente loi ou à ses arrêtés d'exécution. Ce droit peut encore être exercé en degré d'appel.

§ 4. Sans préjudice de l'application de peines plus lourdes portées par le Code pénal, sera puni d'une amende dont le montant est fixé par le Roi, celui qui aura enfreint la présente loi ou ses arrêtés d'exécution.

Art. 10

La présente loi entre en vigueur trois mois après sa publication au *Moniteur belge*.